

Ion RISTEA

Pluralitatea de infracțiuni în noul Cod penal

- **Concursul de infracțiuni**
- **Recidiva**
- **Pluralitatea intermediară**

Universul Juridic

București

-2013-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2013, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU
VA FI COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE
SEMNĂTURA ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI,
APPLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RISTEA, ION

**Pluralitatea de infracțiuni în Noul Cod penal : concurs
de infracțiuni, recidiva, pluralitatea intermediară / Ion Ristea. -
București : Universul Juridic, 2013**

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-051-8

343.3/.7(498)

REDACTIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.666**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

telefon: **021.314.93.15**

DISTRIBUȚIE:

tel./fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Cuvânt înainte

Lucrarea pe care o prezintă cititorilor domnul Ion Ristea, reputat penalist, teoretician și totodată cu o remarcabilă activitate practică, reprezintă o încercare inedită de a pune în discuție unele din reglementările viitorului Cod penal (noul Cod penal va intra probabil în vigoare în anul 2014) spre a familiariza pe juriști și publicul larg cu dispozițiile legale privitoare la unele instituții penale pe care le va cuprinde viitoarea legislație.

Inițiativa nu poate fi decât pozitiv apreciată, asemenea lucrări anticipative fiind de natură să înlesnească cunoașterea și aplicarea corectă a viitorului Cod penal.

Domnul Ion Ristea, redă pe larg textele viitorului Cod penal în materia pluralității de infracțiuni și le explică în amănunt conținutul, exemplificând pe alocuri aceste texte cu soluții din practica judiciară actuală în măsura în care sunt compatibile cu viitoarele dispoziții.

Lucrarea va fi de un real folos nu numai juriștilor, dar și publicului larg nerăbdător să cunoască viitoarele dispoziții penale pe care urmează să le respecte.

De remarcat și stilul accesibil al lucrării, fără să facă concesii de la sensul corect, tehnic al noțiunilor explicate. Exprimarea clară, curgătoare, folosirea corespunzătoare a noțiunilor de specialitate, înlesnește pătrunderea în universul de idei și de demonstrații al autorului.

Urăm succes domnului Ion Ristea în nobila sa preocupare de a aduce la cunoștința generală dispozițiile noului Cod penal și nădăjduim că lucrarea va fi apreciată corespunzător atât de juriști cât și de cetățenii nejuryști.

Prof. univ. dr. George Antoniu

Director științific onorific al Institutului de Cercetări Juridice
„Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române

București, 14 mai 2013

ABREVIERI

I. Titluri de publicații periodice de specialitate

R.R.D.	– Revista română de drept
R.D.P.	– Revista de drept penal
R.D.	– Revista „Dreptul”
J.N.	– Justiția Nouă
P.L.	– Pro Lege
S.C.J.	– Studii și Cercetări Juridice

II. Denumiri de acte normative, instanțe de judecată, hotărâri judecătorești, referiri la practica judiciară etc.

alin.	– alineat
art.	– articol
B. Of.	– Buletin Oficial
C.A.	– Curtea de Apel
colab.	– colaboratori
C. fam.	– Codul familiei
C. pen.	– Codul penal
C. pr. pen.	– Codul de procedură penală
Col. pen.	– Colegiul penal
C.D.	– Culegere de decizii ale Tribunalului Suprem
C.S.J.	– Curtea Supremă de Justiție
Dec. pen.	– Decizia penală
Dec. îndrum. T.S.	– Decizia de îndrumare a Plenului Tribunalului Suprem

---

Ed.	– Editura
ed.	– ediția
Î.C.C.J.	– Înalta Curte de Casație și Justiție
Jud.	– Judecătoria
L.	– Lege
lit.	– litera
M. Of.	– Monitorul Oficial
nr.	– numărul
p.	– pagina
Plen T.S.	– Plenul Tribunalului Suprem
prev.	– prevăzut
pct.	– punctul
s.	– secție
s. milit.	– secția militară
sent. pen.	– Sentință penală
T.J.	– Tribunalul Județean
T.M.B.	– Tribunalul Municipiului București
T.S.	– Tribunalul Suprem
T.S. Col. pen.	– Tribunalul Suprem – colegiul penal
T.S. s. mil.	– Tribunalul suprem – Secția militară
T.S. s. pen.	– Tribunalul Suprem – Secția penală
urm.	– următoarele
v.	– a se vedea
vol.	– volumul

NOTĂ:

Alte surse bibliografice se citează neabreviat (tratate, manuale, cursuri, monografii, studii, articole, note, repertorii de practică judiciară, culegeri de practică judiciară).

CAPITOLUL I

ASPECTE GENERALE PRIVIND PLURALITATEA DE INFRAȚIUNI

§1. Noțiunea de pluralitate de infracțiuni

În activitatea practică judiciară se întâlnesc situații când o persoană săvârșește două sau mai multe infracțiuni înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna din ele, sau aceeași persoană săvârșește o nouă infracțiune după o condamnare definitivă pentru o altă infracțiune. O asemenea situație este reglementată în Codul penal în vigoare sub numele de pluralitate de infracțiuni iar în noul Cod penal se adaugă formelor de pluralitate (concurusul și recidiva) o a treia formă sub numele de pluralitate intermediară.

Observăm că, pluralitatea de infracțiuni *este o situație de fapt care privește pe infractor*, evidențiind o mai puternică pericolozitate socială a acestuia, comparativ cu persoana care a comis o singură infracțiune, ceea ce ar justifica aplicarea unor pedepse corespunzătoare, în vederea îndreptării și reeducării sale. Pericolul social reprezintă un criteriu de bază în analiza și aprecierea faptelor care alcătuiesc pluralitatea de infracțiuni; fiecare faptă în parte prezintă un anumit grad de pericol social. Acest pericol social se răsfrânge asupra pericolului social pe care îl prezintă infractorul, devenind de o intensitate mai amplă. Din punct de vedere teoretic și practic, există diferență cantitativă și calitativă între gradul de pericol social pe care îl prezintă făptuitorul unei singure infracțiuni și gradul de pericol social al celui care a săvârșit două sau mai multe infracțiuni. Această deosebire rezultă din

faptul că, în primul caz, când s-a săvârșit o singură infracțiune, s-a avut în vedere săvârșirea acelei singure infracțiuni, pe când în cazul al doilea, al pluralității de infracțiuni, gradul de pericol este stabilit în raport cu această pluralitate care implică o perseverență infracțională.

Pluralitatea de infracțiuni *nu reprezintă o formă de existență a infracțiunii* (actele pregătitoare, tentativa, infracțiunea consumată, infracțiunea – fapt epuizat), ci o stare de fapt caracterizată prin prezența mai multor infracțiuni săvârșite de aceeași persoană. O asemenea împrejurare ar putea avea cel mult consecințe procedurale, cum ar fi de pildă, reunirea cauzelor la aceeași instanță sau aplicarea dispozițiilor privind disjungerea cauzei.

Pluralitatea de infracțiuni *trebuie delimitată de unitatea de infracțiune*. Există unitate de infracțiune atunci când în activitatea desfășurată de o persoană identificăm conținutul unei singure infracțiuni și există pluralitate de infracțiuni atunci când în aceea activitate identificăm conținuturile a două sau mai multor infracțiuni¹. Această delimitare, prezintă atât importanță teoretică cât și practică, deoarece faptul că o activitate infracțională concretă reprezintă unitate sau pluralitate de infracțiuni, are consecințe cu privire la calificarea juridică a acelei activități, asupra răspunderii penale a infractorului, asupra individualizării și aplicării pedepsei, asupra curgerii termenului de prescripție, sau, când este cazul, a termenului de introducere a plângerii prealabile, ori asupra beneficiului amnistiei sau grațierii.

---

¹ C. Bulai, *Manual de drept penal, Partea generală*, Ed. All Educațional SA, București, 1997, p. 486.

Pluralitatea de infracțiuni *nu trebuie confundată cu circumstanțele legale agravante ale infracțiunii*. Acestea sunt împrejurări prevăzute explicit în legea penală care influențează întotdeauna și în același sens asupra gradului de pericol social al faptei și al făptuitorului sporind gravitatea acestui pericol și relevând necesitatea ca, în funcție de intensitatea influenței pe care o circumstanță agravantă o exercită, să se stabilească o pedeapsă mai severă, care să asigure cu maximă eficiență realizarea funcției sale¹.

De asemenea, pluralitatea de infracțiuni *nu trebuie confundată cu participația penală*, adică cu săvârșirea unei infracțiuni de către mai multe persoane. În cazul pluralității de infracțiuni există un infractor și mai multe infracțiuni, pe când în cazul participației penale există o infracțiune și mai mulți infractori.

Pentru ca pluralitatea de infracțiuni să aibă relevanță din punct de vedere juridic, este necesar ca între cele două sau mai multe infracțiuni care o formează, să existe o legătură personală (*in personam*), adică să fie săvârșite de aceleași persoane².

Deci, *pluralitatea de infracțiuni reprezintă situația în care aceeași persoană a săvârșit două sau mai multe infracțiuni înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna din ele, precum și situația în care o persoană săvârșește din*

---

¹ V. Dongoroz și colab., *Explicații teoretice ale Codului penal român*, vol. II, Ed. Academiei Române, București, 1970, p. 160; I. Ristea, *Regimul circumstanțelor în dreptul penal român*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 194.

² C. Bulai, *op. cit.*, p. 487; I. Ristea, *Drept penal, Partea generală*, ed. a II-a, revăzută și adăugită cu prevederile noului Cod penal, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 167.

nou o infracțiune după ce a fost condamnată definitiv pentru o altă infracțiune.

În noul Cod penal, pluralitatea de infracțiuni este reglementată în Titlul II privind infracțiunea (art. 38-45), spre deosebire de alte legislații, care reglementează pluralitatea de infracțiuni în cadrul instituției pedepsei. Pluralitatea de infracțiuni fiind *indisolubil legată de infracțiune* în ansamblul ei, este firesc să fie inclusă în titlul privind infracțiunea. Acest fapt, reflectă concepția legiuitorului penal român de a acorda prioritate problemelor de stabilire a situațiilor în care există pluralitate de infracțiuni¹.

Instituția pluralității de infracțiuni *este strâns legată și de instituția răspunderii penale*, deoarece aplicarea pedepsei pentru ansamblul infracțional presupune găsirea celor mai adecvate sisteme de sancționare care să corespundă pericolozității sociale a infractorului, ca urmare a săvârșirea mai multor infracțiuni de către aceeași persoană.

Prin urmare, pluralitatea de infracțiuni reprezintă în primul rând o problemă care privește infracțiunea, raportul dintre infracțiunile comise de același făptuitor, o problemă legată de constatarea existenței infracțiunilor, deci a temeiurilor răspunderii penale pentru mai multe infracțiuni și numai după aceasta pluralitatea de infracțiuni devine și o problemă care privește aplicarea pedepsei, a unei pedepse corespunzătoare gravității ansamblului de infracțiuni săvârșite de o persoană².

---

¹ V. Dongoroz și colab., *op. cit.*, vol. I, Ed. Academiei, București, 1969, p. 254; C. Bulai, *op. cit.*, p. 489.

² V. Dongoroz și colab., *op. cit.*, vol. I, p. 254.

§2. Formele pluralității de infracțiuni

În cadrul legal al pluralității de infracțiuni se pot delimita două forme: *concurusul de infracțiuni* și *recidiva* la care se adaugă o a treia formă cunoscută în literatura juridică sub denumirea de *pluralitate intermediară*, aceasta din urmă fiind impusă de modul de reglementare al celor două forme de bază și fiind consacrată în art. 44 C. pen., cu aceeași denumire marginală; în reglementarea anterioară, nota marginală se numea „pedeapsa în unele cazuri când nu există recidivă”.

Concurusul de infracțiuni este forma pluralității de infracțiuni ce presupune săvârșirea mai multor infracțiuni, de către aceeași persoană, mai înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna din ele.

Recidiva este forma pluralității de infracțiuni ce presupune săvârșirea din nou a unei infracțiuni de către o persoană care a mai fost condamnată definitiv și eventual a executat pedeapsa pentru o infracțiune săvârșită anterior.

Cea ce diferențiază, concursul de infracțiuni de recidivă este inexistența sau existența unei hotărâri judecătorești definitive de condamnare. În toate cazurile în care aceeași persoană a comis mai multe infracțiuni fără să fi fost condamnată definitiv pentru vreuna din ele, suntem în prezența unui concurs de infracțiuni. Atunci când, după condamnarea definitivă, pentru una sau mai multe infracțiuni concurente și în anumite condiții infractorul săvârșește din nou una sau mai multe infracțiuni, pluralitatea îmbracă forma recidivei.

Forma pluralității intermediare, prevăzută de art. 44 din noul Cod penal se realizează atunci când o persoană, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare și până la